

การถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตร
และการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Lesson Learned on Teacher Professional Competencies in Curriculum
Administration and Learning Management of the Teachers
at the Basic Education Level

จุลมนี สุระโยธิน¹

Junlamane Surayothin¹

สิรินาถ จงกลกลาง²

Sirinath Jongkonklang²

ประดับศรี พิณฐโท³

Pradabsri Pinthuto³

Received: February 18,2022 Revised: February 18,2022 Accepted: May 20,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการ 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 3) นักศึกษาวิชาชีพครู และ 4) ครูผู้ช่วย รวมจำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ต้องค้ความรูู้ 2 ประเด็น คือ

1) สมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติงานและการใช้ชีวิตในโลกวิถีใหม่ ประกอบด้วย (1) ชุดความรู้สมรรถนะวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน (2) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนความเป็นครูมืออาชีพ และ (3) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานร่วมกัน การจัดการอารมณ์ และการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู ภายใต้ข้อเสนอเชิงนโยบาย คือ การผลิตบัณฑิตเชิงระบบที่เน้นบริหารจัดการแบบองค์รวม มีการประเมิน กำกับ ติดตาม และปรับปรุงหลักสูตรอย่างครบวงจร โดยคณะร่วมผลิตบัณฑิตต้องมาร่วมกันวางแผนเพื่อให้กระบวนการสอดคล้องกันทั้งระบบ

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, การถอดบทเรียน, สมรรถนะวิชาชีพครู

Abstract

This research studied about teacher professional competencies in curriculum administration and learning management of the teachers at the basic education level. The purpose of the study was 1) to learn lessons from teacher professional competencies in curriculum administration and learning management and 2) to find guidelines for developing the teacher professional competencies of the students in the Bachelor of Education Program. In the study, 37 samples for the focus group discussion were in 4 types:

¹²³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

¹ Corresponding author Email: surayothinj22@gmail.com

1) school administrators, personnel and in-service teachers; 2) lecturers in the faculty of education; 3) student teachers; and 4) assistant teachers. The data from the focus group discussion were analyzed and concluded in 2 findings of knowledge. The first finding was on the teacher professional competencies in curriculum administration and learning for the new normal work operation and living in 3 aspects: (1) knowledge package on teacher professional competencies in accordance with the current situations; (2) learning skills in the 21st century to support teacher profession; and (3) personal attributes including social skills, collaborative skills, emotional management, and lifelong learners. The second finding was about guidelines for developing the teacher professional competencies. The proposed policy is concerned with systematic graduate production by focusing on the holistic management with a complete cycle of curriculum supervision, follow-up, assessment, and improvement. Accordingly, people relating in the graduate production should collaboratively plan for all the processes to be congruent in the whole system.

Keywords: curriculum administration and learning management, lesson learned, teacher professional competencies

บทนำ

การศึกษาถือเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนให้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ รวมถึงมีขีดความสามารถในแข่งขันบนเวทีโลก แต่ปัญหาการศึกษาไทยที่ผ่านมา พบว่า สาเหตุสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาส่วนหนึ่งเป็นผลสะท้อนมาจากคุณภาพผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นสอนเนื้อหาสาระและการท่องจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2559, น. 4) อีกทั้งหลักสูตรยังขาดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557, น. 14) กล่าวคือ การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ไม่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2564) พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนลดลงและต่ำกว่าเกณฑ์ค่อนข้างมาก หรือแม้แต่ผลการสอบ PISA รอบล่าสุดเมื่อปี 2018 ที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์กับหลาย ๆ ประเทศที่เคยอยู่ในกลุ่มใกล้เคียงกัน (ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค, 2564; Organization for Economic Co-operation and Development: OECD, 2021)

จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศแบบก้าวกระโดด อีกทั้งวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้ผู้คนยุคดิจิทัลสามารถเข้าถึงความรู้ ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเทคโนโลยีได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ส่งผลให้วิถีการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการศึกษาเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์โลกที่มีความเป็นพลวัตสูง ดังนั้น องค์กรการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) (2021) จึงมุ่งเป้าหมายไปที่การศึกษาตลอดชีวิต (Life-long education society) จากการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น ถือเป็นความท้าทายที่ครูยุคใหม่ต้องปรับตัวและมีสมรรถนะที่จำเป็นทางวิชาชีพ เพื่อให้สามารถออกแบบหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษายุคปฏิรูป โดยสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนารัตน์ และนักรบ หมี่แสน (2560, น. 64) ที่กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะครูไว้ว่า ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อจะได้ผลิตเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาประเทศที่กำหนด

สมรรถนะ (Competency) คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ทักษะ / แรงจูงใจ และอุปนิสัย ซึ่งเป็นบุคลิกลักษณะภายในของปัจเจกบุคคลที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานอันโดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานในองค์กร สามารถประสบผลสำเร็จในชีวิต รวมถึงมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (McClelland, 1973, 1998) ดังนั้นทางสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จึงกำหนดสมรรถนะวิชาชีพครูไว้อย่างชัดเจนทั้งสมรรถนะหลัก (Core competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ดังปรากฏในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2563, น. 10-14) เพื่อยกระดับคุณภาพครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็น 1 ใน 6 สมรรถนะประจำสายงานที่สำคัญของครู ได้แก่ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผล

จากปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลที่ขาดประสิทธิภาพสรุปได้ว่า ปัญหาข้างต้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากครูขาดสมรรถนะในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์จึงมีนโยบายส่งเสริมคณาจารย์ให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาบัณฑิตครูรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตในอนาคต ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่าการถอดบทเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ สามารถนำมาซึ่งข้อค้นพบใหม่ ๆ เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกลุ่มผู้มีประสบการณ์ตรงด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำแนวคิดไปใช้ในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การถอดบทเรียนเป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดการความรู้ที่มีคุณค่าและได้รับความนิยมนิยมสูงเพราะถือเป็นกระบวนการสกัดความรู้มีอยู่ในตัวคน ซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่หรือบทสรุปที่ได้จากประสบการณ์การทำงาน อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานให้มีความสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ จุฑารัตน์ สติธิปัญญา (2564, น. 26) ก็ได้กล่าวถึงคุณค่าของการถอดบทเรียนไว้ว่า ช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพมากขึ้น รวมไปถึงยังช่วยเอื้อประโยชน์ให้ผู้อื่นสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ อันจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ กลายเป็นวัฏจักรของการจัดการความรู้ต่อ ๆ กันไป

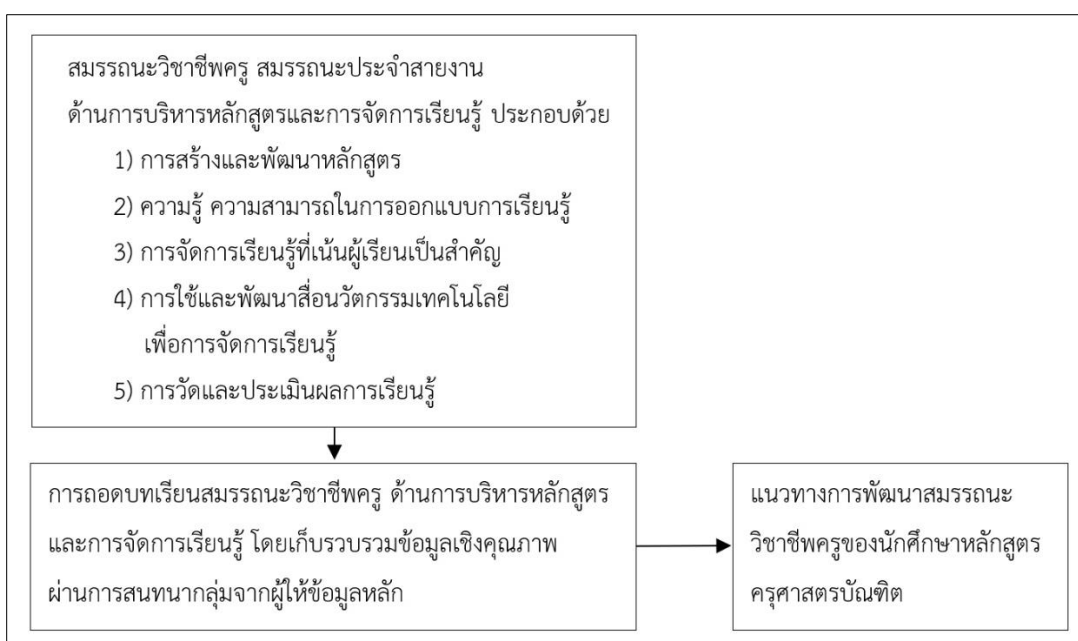
ดังนั้น ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษา คณะผู้วิจัยจึงสนใจถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบใหม่ อันเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ทำงานของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันผลิตครู โดยเฉพาะในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ทั้งในส่วนของผู้บริหารและผู้ที่ปฏิบัติการสอน สำหรับนำไปศึกษาและเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนานักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต รวมถึงสถานศึกษาต่าง ๆ ยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำการให้มีคุณภาพได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครู โดยเน้นสมรรถนะประจำสายงานด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการพิจารณาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย อันประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ลักษณะนิสัย ทัศนคติ แรงจูงใจ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่เป็นไปตามกรอบการประเมินสมรรถนะครู พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, น. 8-9) และใช้การถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตศึกษา ดังปรากฏในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในขั้นตอนนี้จึงเป็นการถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 2 รูปแบบ คือ 1) การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) โดยศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดสมรรถนะวิชาชีพครู และแนวคิดการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนแรกมาพิจารณาในช่วงจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มร่วมด้วย และ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดในจังหวัดนครราชสีมา รวมจำนวน 393 คน อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 62 คนและนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ทั้ง 19 สาขาวิชา จากคณะครุศาสตร์และคณะร่วมผลิต รวมจำนวน 242 คน

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการ รวมจำนวน 9 คน กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 12 คน กลุ่มนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 10 คน และกลุ่มครูผู้ช่วยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 คน รวมจำนวนทั้งหมด 37 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาเป็นการเลือกแบบสะดวก (Convenient sampling) (ธวัชชัย วรพงศธร, 2561, น. 14) ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่เพียงพอและสอดคล้องตามเกณฑ์ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพของนาสทาสี และเซนซูล (Nastasi & Schensul, 2005) ส่วนกลยุทธ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการตามแนวคิดของไมล์ส และฮูเบอร์แมน (Miles & Huberman, 1994 อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีวินนทร์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559, น. 46-47) คือ เน้นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกได้ตรงตามประเด็นการวิจัย สำหรับเงื่อนไขและเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี
- 2) อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตบัณฑิตวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 ปี
- 3) ครูประจำการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและปฏิบัติการสอน อย่างน้อย 3 ปี
- 4) ครูผู้ช่วยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและปฏิบัติการสอน อย่างน้อย 1 ปี
- 5) นักศึกษาวิชาชีพครู ต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดประเด็นคำถามตามกรอบการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2559, น. 202-203) โดยใช้แบบประเมินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบบันทึกการสนทนากลุ่มมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่า ประเด็นคำถามที่กำหนดมีความสอดคล้องทุกหัวข้อ โดยครอบคลุมพฤติกรรมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็น ดังนั้น สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ โดยขออนุญาตบันทึกภาพ และบันทึกข้อมูลเป็นรายบุคคลในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม จากนั้นรวบรวมและสรุปตามหัวข้อประเด็นคำถามของแต่ละกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559, น. 224) ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาพิจารณาแยกแยะและจัดหมวดหมู่ แล้วสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย การถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้ข้อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของบัณฑิตครูที่มุ่งหวัง 3 ประการ คือ

1.1 ความรู้ที่จำเป็น คือ ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องสมรรถนะวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ได้แก่การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นชุดความรู้พื้นฐานที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ สถานศึกษา แต่ความรู้ดังกล่าว ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาและกิจกรรมให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเน้นการสอนอิงสมรรถนะที่ก่อให้เกิดความรู้ การกระทำ และความคิด และเน้นกระบวนการลงมือฝึกปฏิบัติ สำหรับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู ควรจัดหลักสูตรในลักษณะองค์รวม

1.2 ทักษะที่จำเป็น คือ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนความเป็นครูมืออาชีพ เพื่อให้สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้จริงในการดำรงชีวิตและการทำงานที่สอดคล้องกับโลกยุคปัจจุบัน เพื่อให้นักศึกษาพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงควรมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถมองภาพรวมขององค์กรเป็น เข้าใจ ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีทักษะในการประสานงาน การติดต่อ สื่อสาร การวางแผน และมีทักษะทางภาษา

1.3 คุณลักษณะที่จำเป็น คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ในองค์กร ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การบริหารจัดการอารมณ์ มีความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น มีความรัก ความอดทน ความเมตตา มีความฉลาดทางดิจิทัล และการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ภายใต้อาเซียนนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ คือ การกำหนดนโยบายและแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการพิจารณาเชิงระบบ คือ มุ่งผลิตบัณฑิตครูในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตวิชาชีพครูในอนาคต เน้นการบริหารจัดการแบบองค์รวม รวมถึงมีการประเมิน กำกับ ติดตาม ปรับปรุงหลักสูตร และมีระบบควบคุมคุณภาพและมาตรฐานอย่างครบวงจร โดยคณะร่วมผลิตบัณฑิตต้องมาร่วมกันวางแผนเพื่อให้กระบวนการสอดคล้องกันทั้งระบบ

สรุปผลและอภิปรายผล

สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้สรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ผลการถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และข้อสรุปถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ภายใต้อาเซียนนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผลการถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้ข้อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของบัณฑิตครูที่มุ่งหวัง 3 ประการ ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ที่จำเป็น (Knowledge) คือ ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องสมรรถนะวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นชุดความรู้พื้นฐานที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู แต่ประเด็นความรู้ดังกล่าว ต้องมีการปรับเนื้อหาและ กิจกรรมให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับสถานการณ์โลกยุคปัจจุบัน และเน้นการสอนอิง สมรรถนะที่ก่อให้เกิดความรู้ การกระทำ และความคิด โดยมุ่งกระบวนการฝึกปฏิบัติ เป็นหลัก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับหลักสูตรให้เป็นการเรียนรู้แบบองค์รวม ซึ่งอาจจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้ (Module) มีการส่งเสริม การเรียนรู้แบบบูรณาการ ร่วมกับการกำหนดงาน (Tasks) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนที่มีความหลากหลาย รวมถึงเข้าใจต่อสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญต้องส่งเสริมการเรียนรู้แบบ 360 องศา เพื่อให้เกิดความรอบรู้และมีความเชี่ยวชาญ ในศาสตร์ของตน ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ด้านความสามารถ ด้านวิชาการ คือ มีความเก่ง รอบรู้ รอบด้านอย่างลึกซึ้ง (จิตภา เร่งมีศรีสุข, นันทยา คงประพันธ์, ชนิดภา กระแจะจันทร์, สมพงษ์ เกศานูช, และ นิสาชล ตรีไพบูลย์, 2563, น. 295)

1.2 ทักษะที่จำเป็น (Skills) คือ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สนับสนุนความเป็นครู มืออาชีพ เพื่อให้สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้จริงในการดำรงชีวิตและการทำงานที่สอดคล้องกับโลกยุค ปัจจุบัน เพื่อให้ นักศึกษาพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิด สร้างสรรค์ การมองภาพรวมขององค์กรเป็น ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีทักษะใน การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการวางแผนงาน ตลอดจนมีทักษะทางภาษาเพื่อเสริมสร้างให้ ครูยุคใหม่สามารถเข้าถึงความรู้ได้มากขึ้น ซึ่งทักษะดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของถนอมพร เลหาจรัสแสง (ม.ป.ป, น. 15-18) ที่กล่าวถึง ทักษะหรือความสามารถ 8 ประการ ที่ครูผู้สอนในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องมี ได้แก่ Content: ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน C-Computer (ICT) Integration: การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ Constructionist: การส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง Connectivity: การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคลหรือชุมชน Collaboration: การส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Communication: การมีทักษะการสื่อสารที่ดี Creativity: การมีความคิด สร้างสรรค์ โดยสามารถออกแบบกิจกรรมได้อย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ Caring: การมีความรัก ความเมตตา มีเมตตาจิตต่อผู้เรียน

1.3 คุณลักษณะที่จำเป็น (Attributes) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกหรือปฏิบัติต่อผู้อื่น ถือเป็น คุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานในองค์กร ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควร ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับบัณฑิต ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้อย่างราบรื่น สามารถบริหารจัดการอารมณ์ของ ตนได้อย่างสมดุล มีความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น มีความอดทน ความรัก ความเมตตาต่อผู้เรียน รวมถึงเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งหมดนี้ถือเป็นคุณลักษณะที่บัณฑิตวิชาชีพครูทุกคนพึงมี เนื่องจากจะ ส่งผลดีต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานในอนาคต รวมถึงช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์ที่หลากหลาย รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ท่ามกลางสังคมโลกที่มีความเป็น พลวัตสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2562, น. 1-3) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ในโลก Digital Transformation จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ ฉะนั้น ครูผู้สอนจะต้อง ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ๆ มาเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนอง Concept ของการเรียนรู้มีความสร้างสรรค์ สามารถกระตุ้น ผู้เรียนให้มีความตื่นตัว และพร้อมรับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น เป็น “Active Deep Learning”

จากองค์ความรู้ข้างต้น เป็นการระบุเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูอย่างชัดเจน จึงมีการเสนอและกำหนดขอบเขตความรู้ ทักษะ และลักษณะนิสัยที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานจริงและการใช้ชีวิตในโลกวิถีใหม่ ภายใต้การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ ด้วยการออกแบบหลักสูตรและรายวิชาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcomes) รวมถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้ครอบคลุมทุกมิติของการเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อพัฒนานักศึกษาให้ประสบผลสำเร็จในวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนการผลิตครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. ข) ที่ระบุว่า คุณภาพระบบการผลิตครู ควรเป็นระบบที่เน้นการสร้างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นฐานสำคัญ (Outcome-Based Education) พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะที่จำเป็นสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันของแต่ละบริบท

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยมีการให้ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ การเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นให้กับบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยการกำหนดนโยบายและแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาเชิงระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตครูในสาขาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตในอนาคต ภายใต้การบริหารจัดการแบบองค์รวม (Total factors management) รวมถึงมีการประเมิน กำกับ และติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยทั้ง 19 สาขาวิชาจากคณะร่วมผลิตหลักสูตร จะต้องร่วมกันวางแผนเพื่อให้การผลิตบัณฑิตสอดคล้องกันทั้งระบบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การวางแผนปรับโครงสร้างหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรและรายวิชาใหม่ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ และกำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทุกรายวิชาทั้งในหมวดการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอในการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2562 ที่มีการสรุปผลการใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2562) ที่พบว่า หลักสูตรและการจัดรายวิชาต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูอย่างที่ควรจะเป็น เพราะเงื่อนไขหรือตัวแปรของความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ขึ้นอยู่กับ การบริหารงานวิชาการและการบริหารจัดการหลักสูตร รวมไปถึงการกำหนดวัตถุประสงค์การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งผลสะท้อนจากการใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตดังกล่าว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา รักษ์พลเมือง, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, รังสรรค์ มณีเล็ก, เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก, และสุวิธิดา จรุงเกียรติกุล (2560, น. 22, 26) ที่พบว่า สภาพและปัญหาการผลิตครูในสถาบันผลิตครูมีปัญหาในเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านหลักสูตร การพัฒนาทักษะการสอน และการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู รวมถึง คุณสมบัติและประสบการณ์วิชาชีพครูของคณาจารย์ผู้สอน ในขณะที่งานวิจัยของอภิภา ปรัชญ-พทุทธิ (2560, น. 123) ที่ศึกษาและพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0 โดยได้วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย โดยพบว่า รายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่ เป็นจุดอ่อนของหลักสูตร เมื่อเปรียบเทียบกับความสอดคล้องระหว่างสมรรถนะครูในการศึกษายุค 4.0 กับ รายวิชาในหลักสูตรผลิตครู ซึ่งตรงกับประเด็นปัญหาการผลิตครูในปัจจุบัน โดยสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2561, น. 44-45) ระบุว่า ปัญหาการผลิตครูส่วนหนึ่งเกิดจากโครงสร้างหลักสูตรไม่ทันสมัย ฉะนั้น การผลิตครูสมรรถนะสูงควรเริ่มต้นจากโครงสร้างหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้ง ภาคนิเทศควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ

ดังนั้น นโยบายและแผนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูเชิงระบบของคณะครุศาสตร์ หากกำหนดแนว ปฏิบัติที่สอดคล้องกันอย่างชัดเจนทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว จะช่วยให้กระบวนการดำเนินงาน หน่วยงานภายในและภายนอกสอดรับและประสานกันอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ขณะเดียวกันควรมี

การควบคุมมาตรฐานและคุณภาพ ทั้งในส่วนของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อให้การผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแบบยั่งยืน

เนื่องจากการถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครูในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉะนั้น ข้อค้นพบที่ได้จากการถอดบทเรียนกับผลการศึกษาศมรรถนะวิชาชีพครู จึงมีความเชื่อมโยงกัน โดยมีการนำผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ นอกจากนี้ ผลจากการถอดบทเรียนสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยเฉพาะหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการผลิตครู จะสามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาบัณฑิตวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับคุณลักษณะครูยุคใหม่ที่ประเทศชาติต้องการได้สืบไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

ควรมีการนำผลวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ หรือนำผลการวิจัยไปต่อยอดเพื่อส่งเสริมสมรรถนะวิชาชีพสำหรับครูประจำการในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2563, 7 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 137 ตอนพิเศษ. น. 10-14).

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2564). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. สืบค้นจาก <http://www.tmk.ac.th/teacher/capacity.pdf>

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2562). *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2562*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

จิตภาภา เร่งมีศรีสุข, นันทยา คงประพันธ์, ชนิดาภา กระแจจันท์, สมพงษ์ เกศานุช, และ นิสาชล ตรีไพบูลย์. (2563). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมส่งเสริมศักยภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(11), 288-301.

- จุฑารัตน์ สติรปัญญา. (2564). *การถอดบทเรียน*. สืบค้นจาก http://hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/paper_1516_5f0ab2d5b40955f0ab2.pdf
- ชนิดา รัชภัทเมือง, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, รังสรรค์ มณีเล็ก, เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก, และ สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต. *วารสารครุศาสตร์*, 45(3), 17-33.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (ม.ป.ป.). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/Atkl1>.
- ธวัชชัย วรพงศธร. (2561). ประชากร ตัวอย่าง และขนาดตัวอย่างสำหรับงานวิจัย. *วารสารกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข*, 41(1), 11-22.
- ประไพพิมพ์ สุธีสินนนท์ และ ประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 29(2), 31-48.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนารัตน์ และ นักรบ หมี่แสน. (2560). *ครุศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูมิศรีณีย์ ทองเยี่ยมมาศ. (2564). มองผลสัมฤทธิ์และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาผ่านการประเมินผล PISA ของประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.pier.or.th/abridged/2020/05/>
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2560). *ข้อเสนอเชิงนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนการผลิตครูการพัฒนาครู และการบริหารงานบุคคลของครู*. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- _____. (2561). *การพัฒนาไกลขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0*. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2562). *ครูผู้ทำลายล้างการสอนแบบเดิม ๆ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2559). เปิดมุมมองปัญหาการศึกษาไทยสู่แนวทางการศึกษาที่มีคุณภาพ. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 3(2), 2-8.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2564). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2563*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/kxpVj>
- อภิภา ปรีชญพฤทธิ. (2560). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. *วารสารร่วมพิภพ มหาวิทยาลัยเกริก*, 35(3), 101-136.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather Than for Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- _____. (1998). Identifying Competencies with Behavioral-Event Interviews. *Psychological Science*, 9(5), 331-339.
- Nastasi, B. K., & Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.
- OECD. (2021). *PISA 2018 Results*. Retrieved from <https://www.oecd.org/>
- UNESCO. (2021). *The Sustainable Development Goal 4*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656>